

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/47/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816215130
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3816215130.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcu PhDr. A. G., nar. XX.X.XXXX, bytom M. S. 3, C., zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom J. Kráľa 5/A, Lučenec proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO 47 233 516, o zaplatenie 1.463,84 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 7Csp/88/2016-88 zo dňa 14. decembra 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že žalovaný **j e** **p o v i n**
n ý zaplatiť žalobcovi 321,48 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 321,48 eur od
24.11.2016 do zaplatenia, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a v zostávajúcej časti
o zaplatenie 1.142,36 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.142,36 eur od 24.11.2016
do zaplatenia sa žaloba žalobcu **z a m i e t a**.

Žalovaný **m á** proti žalobcovi **n á r o k** na náhradu trov konania v rozsahu 56 %, ktorú náhradu trov
konania **j e** žalobca **p o v i n n ý** žalovanému zaplatiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku
v sume aká bude vyčíslená rozhodnutím súdu prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.463,84 eur s 5,00% úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy 1.463,84 eur od 24.11.2016 do zaplatenia, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a rozhodol, že žalobca má proti žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Na odôvodnenie tohto rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 24.11.2016 domáhal sa proti žalovanému zaplatenia 1.463,84 eur s príslušenstvom s odôvodnením, že dňa 18.10.2012 medzi stranami sporu boli uzavreté zmluvy o revolvingovom úvere, ktoré sú zmluvami o spotrebiteľskom úvere, pričom ale neobsahujú náležitosti požadované zákonom č. 129/2010 Z. z. a podľa neho ani nedošlo k ich platnému uzatvoreniu. Prijímaním jednotlivých úhrad zo strany žalovaného dochádzalo k bezdôvodnému obohacovaniu, nakoľko tento bez právneho titulu prijímal úhrady nad rámec istiny úveru a to v celkovej výške rovnajúcej sa výške žalovanej pohľadávky. Súd vykonal vo veci dokazovanie a ním zistený skutkový stav posúdil podľa § 34, § 37, § 40, § 43c, § 44 ods. 1 a 2, § 46 ods. 1, § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu 15.10.2012 aj ku dňu 18.10.2012, § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu 15.10.2012 aj ku dňu 18.10.2012 a § 3 ods. 1, § 107, § 451 ods. 1 a 2, § 457, § 517 ods. 1 a 2, § 563 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že ako predbežnú posudzoval otázku (ne)platnosti Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016520 zo dňa 18.10.2012 a Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016521 zo dňa 18.10.2012, ktoré strany spolu uzatvorili. Zo Zmluvných dojednaní (bod 2. čl. 2.1.) Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. vyplynulo, že Zmluva o revolvingovom

úvere sa uzatvára na predtlačenom formulári veriteľa. Vyplnená Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru podpísaná dlžníkom, spoludlžníkom je návrhom na uzatvorenie Zmluvy o revolvingovom úvere. Zmluva o revolvingovom úvere je uzatvorená a nadobúda platnosť a účinnosť dňom podpisu dlžníka, spoludlžníka a veriteľa. Dlžník vyplní do formulára Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru / Zmluvy o revolvingovom úvere ním požadovanú výšku úveru a súhlasí s tým, že veriteľ je oprávnený po posúdení schopnosti dlžníka splácať úver, výšku úveru znížiť a schváliť iné parametre požadovaného úveru, ako dlžník uviedol v bode 5. Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru / Zmluvy o revolvingovom úvere, pričom výška úrokovej sadzby a RPMN nebude vyššia než v prípade úveru požadovaného dlžníkom v bode 5. Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru / Zmluvy o revolvingovom úvere, bez toho, aby to znamenalo porušenie povinnosti zo strany veriteľa. Dňa 15.10.2012 žalobca podpísal formulárové žiadosti, ktoré sú návrhom na uzavretie Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016520 a Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016521. Zo Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru č. 8500016520 a zo Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru č. 8500016521 (z formulára návrhu zmlúv) jednoznačne vyplýva, že dlžník (žalobca) mal vyplniť jednotlivé body, okrem bodu 6. Žalobca predložil žalovanému formulárové Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru, t. j. v súlade s ustanovením § 43a Občianskeho zákonníka dal návrh na uzavretie zmluvy veriteľovi. S poukazom na ustanovenie § 44 by jednotlivé zmluvy boli uzatvorené okamihom prijatia jeho návrhu žalovaným, avšak ak prijatie návrhu obsahuje modifikácie, považuje sa v súlade s ustanovením § 44 ods. 2 za nový návrh, ktorý musí byť druhou stranou prijatý (v tomto prípade dlžníkom - žalobcom). Žalovaný v bode 6. formulárových predtlačí (ktorý bod pri podávaní žiadostí nemohol vyplniť dlžník) uviedol iné údaje oproti návrhu z bodu 5. a to u: RPMN za úver (u Žiadosti / Zmluvy č. 8500016520: 65,12%, u Žiadosti / Zmluvy č. 8500016521: 65,12%), u RPMN úveru po poskytnutí revolvingu (u Žiadosti / Zmluvy č. 8500016520: 70,01%, u Žiadosti / Zmluvy č. 8500016521: 70,01%). Súd ďalej posudzoval aj Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi a to z hľadiska toho, či ide o prijatie návrhu s takým obsahom, ako predložil dlžník (žalobca). Súd zistil, že v Oznámeniach veriteľa o schválení úveru dlžníkovi č. 8500016520 a č. 8500016521 sú ďalšie zmeny, napr. dátum splatnosti prvej splátky úveru, dátum splatnosti poslednej splátky úveru, odplata za poskytnutie služby v zmysle čl. 8, ods. 8.1. písm. a/ Dohody o poskytnutí služby (ide o niektoré z náležitostí, ktoré vyžaduje zák. č. 129/2010 Z. z., aby boli obsahom zmluvy). Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi č. 8500016520 a č. 8500016521, tiež nie je možné považovať za prijatie návrhu predloženého žalobcom. Konanie žalovaného (veriteľa) tak nebolo možné, s poukazom na vyššie uvedené zistenia, považovať za prijatie návrhu (návrhov) na uzatvorenie zmluvy (zmlúv), ale za nový návrh (návrhy). Dojednanie v Zmluvných podmienkach, že dlžník súhlasí s tým, že veriteľ je oprávnený po posúdení schopnosti dlžníka splácať úver výšku úveru znížiť a schváliť iné parametre požadovaného úveru ako dlžník uviedol v bode 5., nemôže v súlade so zákonom umožniť veriteľovi uzatvoriť platnú zmluvu (zmluvy) bez toho, aby dlžník takýto nový návrh (návrhy) prijal. Išlo by totiž o neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatné dojednanie. Pre platnosť Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016520 a Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016521, sa v týchto prípadoch vyžadoval písomný návrh a písomné prijatie. Žalovaný v priebehu konania prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že keďže pre výpočet RPMN je stanovené pravidlo, a teda tento výpočet nezávisí len od vôle strán, údaj o RPMN nemôže byť objektívne medzi nimi dohodnutý. Okrem toho, tento údaj sa objektívne v čase podania návrhu na uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere navrhnutí nedá aj preto, lebo zákonná úprava výslovne stanovuje časový okamih, ku ktorému sa RPMN určuje, a tým je deň uzavretia zmluvy. Tiež uviedol, že pokiaľ spotrebiteľ akceptuje predpokladanú RPMN, potom konečný jej údaj (ktorý je nižší), zodpovedá tomuto jeho rozhodnutiu. Aj keď je údaj o RPMN stanovený na základe výpočtu v zmysle Prílohy č. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, súd nesúhlasil s argumentáciou žalovaného a poukázal na to, že po tom čo dodávateľ zistí (ustáli) podmienky (aký bude i údaj o RPMN) poskytnutia úveru pre spotrebiteľa a tieto zašle spotrebiteľovi (Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi), nič mu nebráni vyžiadať si k tomuto písomný súhlas od spotrebiteľa (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 18Co 62/2016), ktorý by bol následne posudzovaný ako akceptácia zmeneného návrhu. V konaní teda nebolo preukázané, že by jednotlivé návrhy žalovaného, ako veriteľa vyplnené v bode 6. Žiadostí o poskytnutie úveru (v Oznámení veriteľa) boli totožné so Žiadosťami žalobcu, resp., že by takéto nové návrhy žalobca (ako dlžník) prijal, a to písomnou formou. Pokiaľ prijatie návrhu (návrhov) žalobcu žalovaným obsahovalo iný obsah, ako bol predložený návrh (návrhy), išlo o nový návrh a dlžník (žalobca) ho mal možnosť prijať alebo neprijať. Keďže nedošlo k uzavretiu Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016520 a Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500016521 v písomnej forme, Občiansky zákonník nedodržanie tejto formy v ustanovení § 40 ods. 1 postihuje absolútnou neplatnosťou. Neplatnými právnymi úkonmi nie sú preto, že v nich je nesprávne uvedený alebo neuvedený niektorý zákonom požadovaný údaj (čo by malo za následok bezúčnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru), ale

preto, že sa nestretli písomné prejavy vôle oboch účastníkov Zmlúv o spotrebiteľskom úvere, keďže žalobcom a žalovaným neboli podpísané tie isté zmluvné podmienky (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu Trenčín č. k. 4Co 229/2016). Bez ohľadu na uvedený právny názor, súd ešte uviedol, že ak by žalovaný prijal písomný návrh žalobcu na uzavretie Zmluvy (Zmlúv) o revolvingovom úvere bez modifikácie obsahu a došlo by ku zhode prejavov vôle (konsenzus), úroky 70,01% ročne sú v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka). V súlade s dobrými mravmi je totiž len také konanie veriteľa, ktorý sa pri úvere uspokojí, bez ohľadu na to v akej situácii sa dlžník nachádza, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutej istiny, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Najvýznamnejšou normou regulujúcou spoločenské vzťahy pri spotrebiteľských úveroch je zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý však žiadnym spôsobom nevyklučuje aplikáciu kódexových ustanovení o vadnosti právnych úkonov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Žalobca mal za celkovo poskytnutý úver 1.500,- eur za 3,5 roka vrátiť sumu 3.375,54 eur. Už len samotná skutočnosť, že cenu úveru vyjadruje tak vysoké dvojciferné číslo (70,01%) odôvodňuje zvýšenú pozornosť z hľadiska vadnosti právneho úkonu. Pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 1 rok do 5 rokov v mesiaci októbri 2012, bežný úrok za úvery poskytované bankami predstavoval 12,89%. Pravdou je, že z ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu 15.10.2012 a aj ku dňu 18.10.2012 vyplýva, že odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pod finančným trhom treba rozumieť trh, na ktorom finanční sprostredkovatelia v konkurenčnom prostredí, prostredníctvom finančných nástrojov zabezpečujú pohyb kapitálu medzi jednotlivými subjektmi. Ako to už bolo uvedené, priemerná úroková miera v bankách za poskytované spotrebiteľské úvery predstavovala 12,89%, ktorú úrokovú mieru úrok 70,01% prekračuje o viac ako 5 násobok. Žalovaný nepreukázal, že by aj iné nebankové subjekty bežne poskytovali úvery (vo výške 1.500,- eur) za odplatu 70,01%, a ani z doterajšej rozhodovacej činnosti súdu takéto zistenia nevyplývajú. Postavenie žalovaného, ako nebankového subjektu mu nedáva oprávnenie bez akýchkoľvek obmedzení určovať výšku úrokov zo spotrebiteľských úverov. Súd považoval za rozpor s dobrými mravmi, ak sa spotrebiteľovi poskytne, či už žalovaným alebo aj iným nebankovým subjektom, úver s úrokom viac ako 5 krát prevyšujúcim priemerné úroky porovnateľných úverov poskytovaných bankami. Úrok z úveru vo výške odporujúcej dobrým mravom, s ktorým zákon spája absolútnu neplatnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka), nemožno obhajovať princípom zmluvnej slobody. Zmluvná sloboda účastníkov právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1MCdo 1/2009, Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 21Cdo 1484/2004). Súd ďalej uviedol, že v prípade plnenia z neplatného právneho úkonu vzniká bezdôvodného obohatenia. V priebehu konania žalovaný uplatnil námietku premĺčania práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ustanovenie § 107 Občianskeho zákonníka ustanovuje kombinované premĺčacie doby pre právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná, a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premĺčacej doby, a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky, a ak bol taký prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu 10 rokov. Pre určenie začiatku plynutia objektívnej premĺčacej doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo. Na splnenie predpokladov pre začiatok plynutia subjektívnej premĺčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) potom nemôže dôjsť predtým, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. Subjektívna premĺčacia doba, preto môže začať plynúť najskôr so začiatkom objektívnej lehoty. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j., keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe oprávneného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu plynutia subjektívnej premĺčacej doby relevantné (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo 67/2011, rozhodnutie Krajského súdu Trenčín č. k. 17Co 315/2017, Občiansky zákonník: Komentár, Svazek I., Jiří Švestka, Jan Dvořák, Josef Fiala ..., Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1570, § 621). V podaní zo dňa 6.3.2017 žalobca prostredníctvom právneho zástupcu, v súvislosti s otázkou plynutia subjektívnej premĺčacej doby uviedol, že po právnej stránke nevedel (a reálne to nemožno od neho ani očakávať): a/ posúdiť zmluvný formulár, ktorý mu bol predložený ako zmluva o spotrebiteľskom úvere (Úverová zmluva č. 1 a č. 2), b/ podriaďiť zmluvu režimu zákona č. 129/2010 Z. z., v znení účinnom ku dňu 18.10.2012, ktorý predpisuje lex specialis k Občianskemu zákonníku, c/ aplikovať príslušné zákonné

ustanovenia Občianskeho zákonníka ohľadne vzniku právnych úkonov, d/ vyhodnotiť, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je absolútne neplatným právnym úkonom, resp., že v nej absentujú náležitosti, e/ nevedel o skutočnosti, že žalovaný má právny titul iba na zaplatenie istiny úveru, a preto možno logicky dospieť k záveru, že o tom, kto sa na jeho úkor obohatil a v akej výške sa mohol dozvedieť až od svojho právneho zástupcu. Podľa súdu to, kedy si žalobca vec nechal právne posúdiť (v zmysle vyššie citovanej judikatúry), relevantné nemôže byť. Žalovaný by v takom prípade ani nemal žiadnu obranu a začiatok plynutia premlčacej lehoty by závisel iba od tvrdenia žalobcu. Bolo by nepreukázateľné, či sa žalobca o právnom posúdení nedozvedel skôr a zároveň by bolo otázne, z akého dôvodu o právne posúdenie nepožiadal skôr. Vedomosť žalobcu o tom, že Zmluva o revolvingovom úvere č. 8500016520 a Zmluva o revolvingovom úvere č. 8500016521 nevznikli, je potrebné viazať k dátumu 18.10.2012. V tento deň mu žalovaný: a/ oznámil, že úver schválil (č. 8500016520 a č. 8500016521), b/ a do bodu 6. Žiadosti / Zmluvy doplnil údaje o schválenom revolvingovom úvere. Odpoveď na návrh obsahovala modifikáciu obsahu a považovala sa za nový návrh so zmeneným obsahom, ktorý žalobcom prijatý nebol (o tom, že ho: nový návrh so zmeneným obsahom neprijal, vedomosť mal). V tento deň mal tiež vedomosť o tom, že úroky z oboch úverov predstavujú 70,01% ročne, ktorá výška už na prvý pohľad sa javí neprimerane vysoká. Pre posúdenie okamihu vedomosti žalobcu o tom, že žalovanému uhrádza platby nad rámec poskytnutej istiny je významné, kedy preukázateľne získal informácie, na základe ktorých si mohol urobiť dostatočný úsudok o tom, že jeho platby titulom predmetných zmlúv presiahli výšku istiny úveru, poskytnutého mu žalovaným. Tým, že splátky úveru platí sám dlžník v jemu známej výške (resp. do nariadenia neodkladného opatrenia v konaní č. 7C 13/2015 zrážkami zo mzdy, ktoré mu vykonával jeho zamestnávateľ, čo zistil z výplatnej pásky), je možné úsudok o okamihu zaplatenia sumy, zodpovedajúcej istine urobiť na základe matematického výpočtu, ktorý nie je zložitý. Preto sa dlžník (žalobca) musí dozvedieť o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamihom, kedy hradí splátku, ktorou poskytnutú istinu prvýkrát preplatí (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu Nitra č. k. 6Co 220/2015, Krajského súdu Trenčín č. k. 17Co 372/2015, č. k. 17Co 315/2017, Krajského súdu Žilina č. k. 7Co 185/2016). Žalobca začiatok platieb nad rámec poskytnutej istiny od dátumu: 17.3.2014, prezentoval priamo v žalobe, ako tvrdenie. Žalobca do 17.3.2014 istinu poskytnutého úveru (č. 8500016520 a č. 8500016521) splatil a od tohto dátumu plnil nad rámec istiny. Premlčacia subjektívna lehota je dvojročná. Žalobca podal žalobu dňa 24.11.2016. Žalovaný, prostredníctvom právneho zástupcu uplatnil námietku premlčania nároku žalobcu v časti tých súm, ktoré mali byť uhradené v období od 17.3.2014 do 24.11.2014 (doba presahujúca dvojročnú premlčaciu lehotu). Námietka premlčania uplatnená žalovaným za uvedené obdobie bola teda uplatnená dôvodne. Súd však ďalej túto námietku premlčania posudzoval z hľadiska toho, či nie je v rozpore s dobrými mravmi, keď túto námietku vzniesol v spore žalobca, ktorý poukázal na dlhoročnú prax žalovaného, keď si za poskytnuté úvery uplatňuje výšku odplaty, ktorá je úžernícka a jeho postupy i odvolacími súdmi v obdobných konaniach boli hodnotené, ako nekalé obchodné praktiky. Súd uviedol, že žalovaný a jeho postupy, sú súdu z rozhodovacej praxe známe. Ako nebankový subjekt, v predmete svojej podnikateľskej činnosti dlhodobo má aj poskytovanie úverov. V súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti, má pritom poznať a dodržiavať právne predpisy, a to aj ustanovenie § 43a a nasledujúce Občianskeho zákonníka, ktoré majú kogentný charakter. Ako to už bolo uvedené v odôvodnení rozsudku, údaj o RPMN je síce stanovený na základe výpočtu v zmysle Prílohy č. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, avšak po zistení jeho percentuálnej výšky, nič žalovanému nebránilo vyžiadať si písomný súhlas žalobcu ako spotrebiteľa, a ktorý by následne bol posudzovaný ako (ne)akceptácia zmeneného návrhu. Žalovaný vedel, že uvedeným spôsobom nepostupoval a že zmluva (zmluvy) o úvere potom nemohla vzniknúť (nedodržaná písomná forma právneho úkonu), a nemá nárok na nezákonné úroky. Napriek tomu prijímal úhradu finančných prostriedkov (70,01% úroky, ktorých výška je nemorálna), na ktoré nemal nárok. Spoliehal sa pritom na neinformovanosť žalobcu (spotrebiteľa), resp. na jeho nedostatočnú informovanosť. Uplatnenie námietky premlčania žalovaným, je tak prejavom zneužitia práva na úkor žalobcu. Tento zásah do subjektívnych práv žalobcu je vážny a v demokratickej spoločnosti s ohľadom na verejnú mienku neakceptovateľný s cieľom poškodiť druhý subjekt (žalobcu). Preto súd na námietku premlčania uplatnenú žalovaným za obdobie od 17.3.2014 do 24.11.2014, neprihliadol. Súd preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.463,84 eur, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie u úverov, ktoré žalovaný poskytol žalobcovi, a priznal žalobcovi aj 5,00% úroky z omeškania ročne zo sumy 1.463,84 eur od 24.11.2016 do zaplatenia. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok /ďalej len CSP/ s ohľadom na úspech žalobcu v konaní, ktorý predstavuje 100%.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Uviedol, že nesúhlasí so závermi súdu prvej inštancie, že medzi stranami sporu nedošlo k dohode o hodnote RPMN, v dôsledku čoho nedošlo ani k uzatvoreniu zmluvy. Takýto záver neprihliada na príslušné ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., v zmysle ktorých sa údaj o RPMN dohodnúť nedá ale sa vypočítava podľa tam uvedeného vzorca. Nejde teda o dohodnuteľný údaj a preto nemožno aplikovať ustanovenie § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Závery súdu prvej inštancie o tom, že po schválení úveru môže byť daný na schválenie spotrebiteľovi sú nereálne, pretože ak by táto hodnota podliehala schvaľovaniu a odsúhlaseniu, potom by sa RPMN musela počítať v deň, keď dôjde k jej schváleniu. Ďalej žalovaný namietal záver súdu prvej inštancie o tom, že námietka premlčania, ktorú vzniesol v spore, je v rozpore s dobrými mravmi. Takéto posúdenie je založené na nesprávnom závere súdu prvej inštancie, že údaj o RPMN úveru sa dá dohodnúť, a preto mal žalovaný od začiatku vedieť, že zmluva nevznikla. Žalovaný z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Podľa neho je rozhodnutie súdu prvej inštancie správne a navrhol ho preto potvrdiť. Ak bol v návrhu na uzatvorenie zmluvy uvedený údaj o RPMN a v akceptácii návrhu bol uvedený iný údaj o RPMN, nedošlo k prijatiu návrhu ale o nový návrh v zmysle § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže tento nový návrh nebol zo strany spotrebiteľa prijatý, nedošlo k uzatvoreniu zmluvy. Pokiaľ ide o žalovaným vznesenú námietku premlčania, podľa žalobcu tu nie je žiadny priestor sa touto námietkou zaoberať a prihliadnuť na ňu. Poctivosť a dôvera žalobcu v konanie žalovaného znamenali dôvod, pre ktorý sa žalobca nedomáhal vydania bezdôvodného obohatenia už skôr, preto príde žalobcovi nenáležitú, aby za týchto okolností s prihliadnutím na správanie strán v ich vzájomnom vzťahu, znášal žalobca za svoje dôverčivé správanie negatívny následok v podobe nepriznania mu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Je nutné prihliadnuť aj na to, že to bol žalovaný, ktorý mal rozhodujúci vplyv na vyhotovenie zmluvných formulárov, ktoré následne predkladal na podpis žalobcovi v stave s ich nedostatkami, ktoré boli v spore vytýkané. Ak spotrebiteľ uskutočňuje právny úkon, ako napríklad uzatvorenie zmluvy, v dôvere v určitý, druhou stranou prezentovaný stav, musí byť chránený, pretože v kontexte princípu dôvery je namieste, aby si dodávateľ plnil svoje zákonné povinnosti a súčasne pristupoval k spotrebiteľovi poctivo a v súlade so slušnosťou a morálkou.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolania žalovaného, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

5. V predmetnom spore si žalobca uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúceho preplatení istiny úverov, ktoré mu poskytol žalovaný na základe dvoch úverových zmlúv, ktoré sú podľa neho absolútne neplatnými právnymi úkonmi.

6. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobcovi požadované peňažné plnenie priznal s odôvodnením, že medzi stranami sporu nedošlo k riadnemu uzatvoreniu zmlúv o úvere, pretože žalovaný v akceptácii návrhu žalobcu na uzatvorenie zmluvy uviedol iný údaj o RPMN úveru a o RPMN revolvingového úveru. Tým podľa súdu prvej inštancie nedošlo k uzatvoreniu zmluvy v zákonom predpísanej písomnej forme dôsledkom čoho je absolútna neplatnosť právneho úkonu a tým aj vznik bezdôvodného obohatenia žalovaného pokiaľ ide o prijatie peňažných platieb od žalobcu, ktoré presahovali výšku peňažných prostriedkov, ktorému poskytol žalovaný ako úver. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že aj keby uvedený záver neplatil, tak stranami v zmluvách dojednaná výška úroku z úveru 70,01 % ročne spôsobuje neplatnosť dojednania o úroku pre jeho rozpor s dobrými mravmi a preto by mal žalobca opäť povinnosť žalovanému vrátiť len istinu čerpaných úverov a teda všetko, o čo túto istinu preplatil je bezdôvodným obohatením žalovaného. Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania uplatneného práva žalobcu, ktorú v spore vzniesol žalovaný a uviedol, že námietka premlčania nároku žalobcu v časti tých súm, ktoré mali byť uhradené v období od 17.3.2014 do 24.11.2014 (doba presahujúca dvojročnú premlčaciu lehotu pred podaním žaloby) je námietka žalovaného dôvodná, avšak pre jej rozpor s dobrými mravmi na ňu nebude prihliadať. Rozpornosť námietky premlčania žalovaného s dobrými mravmi videl súd prvej inštancie v tom, že žalovaný ako nebankový subjekt, v predmete svojej podnikateľskej činnosti dlhodobo má aj poskytovanie úverov, vedel, že zmluva medzi stranami nevznikla, ale napriek tomu prijímal úhradu finančných prostriedkov (70,01% úroky, ktorých výška je nemorálna), na ktoré nemal nárok a spolieval sa pritom na neinformovanosť žalobcu (spotrebiteľa), resp. na jeho nedostatočnú informovanosť. Uplatnenie námietky premlčania žalovaným, je tak prejavom zneužitia práva na úkor žalobcu.

7. Odvolací súd po preskúmaní veci z dôvodov odvolania žalovaného nemôže s vyššie uvedenými závermi súdu prvej inštancie celkom súhlasiť.

8. V prvom rade odvolací súd uvádza, že na rozdiel od súdu prvej inštancie je toho názoru, skutočnosť, že žalovaný pri prijatí návrhov žalobcu na uzatvorenie zmlúv o úvere napísal do údajov o schválenom úvere /bod 6. Žiadosti/ údaj o RPMN úveru líšiaci sa od toho, ktorý uviedol vo svojich návrhoch na uzatvorenie zmluvy žalobca /aj keď tento ho uvádzal ako predpokladanú RPMN za úver, pričom žalovaným v akceptáciách uvedená hodnota RPMN je ešte nižšia ako uvádzaná v návrhoch na uzatvorenie zmluvy/ neznamená, že žalovaný prijal návrhy žalobcu na uzatvorenie zmluvy so zmenami, čo by v zmysle § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka znamenalo, že odmietol jeho návrhy na uzatvorenie zmluvy, adresoval žalobcovi nový návrh, ktorý však potom nebol žalobcom písomne prijatý a preto medzi stranami nedošlo k uzatvoreniu zmluvy.

9. Hodnota RPMN úveru nie je jednak podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere a potom nejde ani o náležitosť zmluvy o úvere, na ktorej by sa mali účastníci zmluvy konsenzuálne dohodnúť. Takáto hodnota zohľadňuje parametre poskytovaného úveru a je daná výpočtom matematického vzorca stanoveného v zákone č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ak sa teda účastníci zmluvy o spotrebiteľskom úvere dojednali na podstatných náležitostiach zmluvy o úvere, vykoná sa výpočet RPMN úveru podľa zákonom stanoveného matematického vzorca a zistená hodnota sa uvedie veriteľom do akceptácie návrhu dlžníka na uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere a to bez ohľadu na to, či samotný dlžník nejakú hodnotu RPMN úveru vo svojom návrhu uviedol alebo nie.

10. Záver súdu prvej inštancie, že medzi stranami sporu nedošlo k uzatvoreniu riadnych zmlúv o spotrebiteľskom úvere /súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia niekedy aj zmätočne uvádza, že zmluvy o úvere sú pre nedodržanie písomnej formy neplatné, čo ale odporuje jeho záveru, že vôbec nevznikli, pretože nedošlo k riadnej akceptácii návrhu na uzatvorenie zmluvy/ je teda nesprávny.

11. Podľa odvolacieho súdu teda medzi stranami sporu došlo k uzatvoreniu zmlúv o úvere, čo však ale neznamená, že tieto sú v celom rozsahu platnými právnymi úkonmi. Odvolací súd sa zhoduje so záverom súdu prvej inštancie, že stranami sporu v zmluvách dojednaný úrok z úveru vo výške 70,01 % ročne je neakceptovateľný. Z dôvodov, ktoré súd prvej inštancie uviedol v napadnutom rozhodnutí, je nutné dojednaný úrok z úveru hodnotiť ako priečiaci sa dobrým mravom a z týchto dôvodov je jeho dojednanie v zmluvách o úvere neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Peňažné plnenia žalobcu, ktoré žalovaný prijal nad rámec istiny čerpaných úverov sú teda plneniami z neplatného právneho úkonu - bezdôvodným obohatením, ktoré je žalovaný povinný žalobcovi podľa § 451 v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka žalobcovi vydať.

12. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podlieha premlčaniu a žalovaný v tomto spore námietku premlčania uplatneného práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniesol. Odvolací súd sa stotožňuje s posúdením premlčania uplatneného práva žalobcu tak ako ho vyslovil vo svojom napadnutom rozhodnutí súd prvej inštancie. Vedomosť žalobcu o tom, že úroky z oboch úverov predstavujú 70,01% ročne, ktorá výška už na prvý pohľad sa javí neprímerane vysoká, získal žalobca v deň uzatvorenia zmlúv, teda 18.10.2012. Pri vedomí tejto skutočnosti musel žalobca, ktorý sám platil žalovanému splátky úverov, úsudok o okamihu zaplatenia sumy istiny úverov a o tom, že platí veriteľovi už nad rámec poskytnutej istiny úverov nadobudnúť v okamihu, kedy hradil splátku, ktorou poskytnutú istinu úverov prvýkrát preplatil. Žalobca začal uskutočňovať platby nad rámec poskytnutej istiny úverov od 17.3.2014, a od uvedeného okamihu začala plynúť subjektívna premlčacia doba jeho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá je podľa § 107 Občianskeho zákonníka dvojročná. Tá samozrejme plynula osobitne pri každej zaplatenej peňažnej sume po uvedenom dátume. S ohľadom na skutočnosť, že žalobca podal svoju žalobu na súd dňa 24.11.2016 možno uzavrieť, že jeho právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za sumy uhradené žalovanému v období od 17.3.2014 do 24.11.2014 je premlčané. Nepremľčaným tak zostáva jeho právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za sumy uhradené žalobcovi po 24.11.2014, teda pri úvere č. 8500016520 za sumy zaplatené v období od 25.11.2014 do 10.2.2015 (80,37 eur dňa 9.1.2015 a 80,37 eur dňa 10.2.2015, celkovo 160,74 eur) a pri úvere č. 8500016521 za sumy zaplatené v období od 25.11.2014 do 10.2.2015 (80,37 eur dňa 9.1.2015 a 80,37 eur dňa 10.2.2015, celkovo 160,74 eur).

13. Námietka premlčania uplatneného práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia ohľadne súm, ktoré žalovanému zaplatil nad istinu úverov v období do 24.11.2014 (pri úvere č. 8500016520 sa jedná o celkovú sumu 570,43 eur - dňa 17.3.2014 6,58 eur, dňa 17.4.2014 80,37 eur, dňa 21.5.2014 80,37 eur, dňa 17.6.2014 80,37 eur, dňa 21.7.2014 81,- eur, dňa 21.8.2014 81,- eur, dňa 24.9.2014 80,37 eur, dňa 22.10.2014 80,37 eur a pri úvere č. 8500016521 sa jedná o celkovú sumu 571,93 eur - dňa 17.3.2014 8,08 eur, dňa 17.4.2014 80,37 eur, dňa 21.5.2014 80,37 eur, dňa 17.6.2014 80,37 eur,

dňa 21.7.2014 81,- eur, dňa 21.8.2014 81,- eur, dňa 24.9.2014 80,37 eur, dňa 22.10.2014 80,37 eur) tak bola žalovaným vznesená dôvodne.

14. Odvolací súd potom nemôže súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená námietka premlčania vznesená žalovaným sa prieči dobrým mravom a z tohto dôvodu na ňu nemožno prihliadnuť a aj premlčané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia treba žalobcovi priznať. Ako uviedol Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 3825/2011 zo dňa 17.10.2012 dobrým mravom v zásade neodporuje, ak niekto namieta premlčanie právo, ktoré bolo proti nemu uplatnené, pretože inštitút premlčania prispieva k istote v právnych vzťahoch a je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len v takých výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by za takejto situácie zánik nároku na plnenie v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom pri porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania.

15. V predmetnom spore odvolací súd žiadne výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali posúdenie žalovaným vznesenej námietky premlčania ako priečiacej sa dobrým mravom nevidí. Takouto okolnosťou nemôže byť skutočnosť, že žalovaný ako dodávateľ, nebankový subjekt, ktorý má v predmete svojej podnikateľskej činnosti dlhodobu aj poskytovanie úverov, prijímal úhradu finančných prostriedkov na úroky, ktorých výška je nemorálna a na ktoré nemal nárok a spoliehal sa pritom na neinformovanosť žalobcu ako spotrebiteľa, resp. na jeho nedostatočnú informovanosť. Veď ako uviedol aj sám súd prvej inštancie, žalobca získal vedomosť o tom, že úroky z oboch úverov predstavujú 70,01% ročne, ktorá výška už na prvý pohľad sa javí neprímerane vysoká, už v deň uzatvorenia zmlúv. Nemožno ho preto považovať za neinformovaného a niet tu žiadnej skutočnosti, ktorá by mu bránila v tom, aby nad istinu čerpaných úverov vôbec žalovanému neplnil alebo ak plnil, aby plnenie žiadal v subjektívnej premlčacej dobe späť.

16. Na základe vyššie uvedených záverov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 321,48 eur (pri úvere č. 8500016520 sumy zaplatené v období od 25.11.2014 do 10.2.2015, teda 80,37 eur dňa 9.1.2015 a 80,37 eur dňa 10.2.2015 a pri úvere č. 8500016521 sumy zaplatené v období od 25.11.2014 do 10.2.2015, teda 80,37 eur dňa 9.1.2015 a 80,37 eur dňa 10.2.2015) a to spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 321,48 eur od 24.11.2016 do zaplatenia /v otázke omeškania žalovaného a z toho plynúceho práva žalobcu na úrok z omeškania z dlžnej sumy sa odvolací súd plne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a preto v tejto časti na napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odkazuje/, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. V zostávajúcej časti o zaplatenie 1.142,36 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.142,36 eur od 24.11.2016 do zaplatenia potom odvolací súd žalobu žalobcu zamietol z dôvodu premlčania.

17. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie musel podľa § 396 ods. 2 rozhodnúť o trovách konania /prvostupňového i odvolacieho/. Žiadna zo strán nebola v spore celkom úspešná a preto bolo namieste rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania podľa pomeru úspechu strán v spore. Žalovaný bol v spore pomerne úspešnejší, keď jeho úspech je 78 % /zamietnutá suma 1.142,36 eur z celého predmetu sporu 1.463,84 eur/ oproti úspechu žalobcu 22 % /žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 321,48 eur z celého predmetu sporu 1.463,84 eur/. Pomerný úspech žalovaného je potom 56 % /úspech 78 % - neúspech 22 %/ a v takejto výške má žalovaný proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania, ktorú náhradu trov konania je povinný žalobca žalovanému zaplatiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku v sume aká bude vyčíslená rozhodnutím súdu prvej inštancie.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).